MEDEDELINGEN

HEEMKRING OKEGEM

Inhuldiging der E. K. Vlag

AFDEELING NINOVE

15 JUNI 1930

30ste Jaargang, 2005, nr. 1
VERSCHIJNT DRIEMAANDELIJKS
Afgiftekantoor Ninove 1
1e trimester 2005

BESTUURSLEDEN

Voorzitter: Herman Van Isterdael, Idevoordelaan 27, Okegem (054/32.23.02)
Secretaris: Patrick Praet, Kievitlaan 25, Ninove (054/32.71.58)
Penningmeester: Suzanne Van der Speeten, Hazeleerstraat 19, Okegem (053/66.76.89)
Bestuursleden:
Jozef Van der Speeten, Guldenboom 12, Okegem (054/33.55.75)
Godelieve De Deyn, Kouterbaan 34, Okegem (054/33.48.70)
André Segers, Bievegemstraat 18, Roosdaal (054/33.65.68)
Herman Brantegem, Hazeleerstraat 24, Okegem (053/68.04.51)

Uitgegeven met de steun van het stadsbestuur van Ninove.

Verantwoordelijke uitgever: Herman Van Isterdael Idevoordelaan 27, 9400 Okegem-Ninove
Elke auteur is verantwoordelijk voor de inhoud van zijn artikel.

Een jaarabonnement op Mededelingen Heemkring Okegem kost amper 4 Euro. Erelid wordt men vanaf 6 Euro. Lid worden kan door de som te storten op rekeningnummer **850-8193434-36** van Heemkring Okegem.

Vlaamse-Vlaamderen
Centrale Bibliotheek

DE EUCHARISTISCHE KRUISTOCHT TE OKEGEM EN OMGEVING

Jozef Van der Speeten

Enkele maanden geleden kreeg ik een prachtige foto, gedateerd 1922, in handen met daarop enkele tientallen Okegemse meisjes. De eigenares van de foto vertelde me dat alle meisjes toen deel uitmaakten van een pas opgerichte vereniging namelijk de **Eucharistische Kruistocht** of kortweg E.K. genoemd.
Ik startte toen met het speurwerk over de E.K. en nam contact op met de abdij van Averbode die aan de basis lag van deze vereniging. De pater archivaris adviseerde me het prachtig uitgegeven boek "Averbode, een uitgever apart 1877-2002" te lezen. We vonden er een zeer uitvoerige bijdrage over de Eucharistische Kruistocht. Hierna volgt de korte samenvatting van deze bijdrage die vooral het ontstaan en de werking van de E.K. behandelt[1].
Met volgend tekstje werd de oprichting van de E.K. aangekondigd in het jeugdtijdschrift "Zonneland". Een week later werden de Waalse lezertjes van *Petits Belges* op de hoogte gebracht van deze oprichting:

Hier in Averbode is er bijzonder voor u een bond opgericht en die heet "Eucharistische Kruistocht". Het doel daarvan is het verspreiden der veelvuldige communie en de bevordering van Jezus 'belangen' door het machtige wapen van het gebed" (Zonneland 21 maart 1920).

---

[1] QUAGHEBEUR Patricia, *De Eucharistische Kruistocht 1920-1963*, in: *Averbode, een uitgever apart 1877-2002.*

Die kinderbeweging die Averbode opstartte vond vooral in Vlaanderen een massale weerklank tijdens het interbellum, de jaren 1920-1940. Het initiatief kwam aanvankelijk van enkele confraters van de abdij van Averbode, waarvan pater Vanmaele de bezieler was. Met de kracht die hem nog restte tijdens zijn laatste levensjaren werkte priester Poppe de prille beweging uit tot een catechetische methode voor kinderen. Pater Vanmaele heeft nadien de Eucharistische Kruistocht (E.K.) inhoudelijk verder uitgediept en organisatorisch vorm gegeven.

Door die beweging te integreren in de parochiepastoraal, waarvoor de diocesane clerus werd aangesproken, wist pater Vanmaele de E.K. een brede basis te geven. De pauselijke erkenning als *Unio Pia Primaria* in 1932 gaf de beweging ook internationale armslag, zowel in West-Europa als in de overzeese missiegebieden.

De E.K. was één van die pastorale massabewegingen die zo typisch waren voor het interbellum. Een enorm aanbod aan catechetisch materiaal, handboeken en tijdschriften vormde een van de belangrijkste pijlers voor de verspreiding van het ideeëngoed van de beweging. Meerdere kloosterlingen uit de abdij van Averbode hebben hun godsdienstige bezieling en schrijftalent ter beschikking gesteld van deze "kruistocht".
De E.K. vormde een ware mijlpaal in het apostolaat en het religieuze publicatiefonds van de abdij van Averbode.
De Eucharistische Kruistocht kaderde in een ruimere eucharistische beweging die haar oorsprong vond in het 19de eeuwse katholieke reveil. Op deze spirituele en devotionele bezieldheid entten pausen als Pius X en Pius XI hun herstelpolitiek, in de hoop de voortschrijdende modernisering van de samenleving te kunnen afremmen. Zo vaardigde Pius X in 1905 en 1910 twee communiedecreten uit waarin hij pleitte voor de verspreiding van de veelvuldige communie en een vervroeging van de communieleeftijd tot zeven jaar.

De E.K. van Averbode was hier een rechtstreeks antwoord op maar ideologisch was ze geworteld in een bredere eucharistische en katholieke restauratiebeweging.

De idee van een groots opgezette eucharistische kinderbeweging werd voor het eerst geopperd op het internationaal eucharistisch congres te Lourdes in 1914. Kort vóór de Eerste Wereldoorlog stichtte jezuïet Lester in Engeland de *Knights of the Blessed Sacrament* met als doel de veelvuldige communie. In Bordeaux stichtte de Franse jezuïet Bessières in 1915 de *Croisade Eucharistique des Enfants* als onderafdeling van het *Apostolat de la Prière* (Apostolaat van het gebed). Te midden van het oorlogsgeweld wilde Bessières met een *"vreedzame aanval van gebed en communie door kinderen de vrede bespoedigen"*. Naar het Franse voorbeeld en met steun van de bisschoppen werden nog tijdens de oorlog onder meer in Italië, Zwitserland en België eucharistische kruistochtersbonden opgericht. Te Luik werd reeds in 1914 de *Ligue eucharistique des jeunes Patriotes Belges* opgestart.

Die eucharistische bewegingen vormden de inspiratiebron voor de E.K. die in 1920 te Averbode werd gesticht.
De Belgische bisschoppen duidden de bisdommen Brugge, Gent, Luik en Namen en het aartsbisdom Mechelen aan als werkterrein voor de E.K. van Averbode.
Van groot belang in de beginjaren was de steun die pater Vanmaele kreeg van priester Poppe. Het was de Gentse priester-seminarist D'Haenens die Vanmaele aanraadde om contact op te nemen met priester Poppe die toen pas zijn Eucharistisch Catechistenboek had gepubliceerd. Dat boek bevatte lesjes, liedjes en toneeltjes die Poppe schreef voor zijn catechisten op de Sint-Coletaparochie in Gent voor de voorbereiding van de kinderen op hun eerste communie.

Priester Edward Poppe was onmiddellijk bereid mee te werken. Vanaf mei 1920 schreef hij iedere week een E.K.-rubriekje in Zonneland dat hij tekende met E.P.
Vanuit Moerzeke en Leopoldsburg zou Poppe zich de volgende drie jaar ten volle inzetten voor de inhoudelijke uitbouw van de E.K.
De uitgeverij van Averbode zorgde ook voor de verspreiding van Poppes werk. In afspraak met Poppe, die hem lange lijsten met namen van bevriende priesters, zusters en leken toespeelde, nam pater Vanmaele vooral het propagandawerk op zich. Hiervoor kon hij ook rekenen op het netwerk van duizenden ijveraars(sters) van de Aartsbroederschap. Ze gaven dikwijls de eerste stoot tot de oprichting van een E.K. afdeling in hun parochie of school. Af en toe was priester Poppe aanwezig op geestelijke vergaderingen van E.K.-leiders en E.K.-leerkrachten.

Poppe overleed in 1924 en werkte dus maar vier jaar mee aan de E.K. Toch heeft hij het karakter van de E.K. grondig bepaald, zijn eucharistische methode vormde het ideologische fundament van de beweging en hij gaf er een uitgesproken mariaal karakter aan.

Zijn catechesemethode voor kinderen was vernieuwend, ze hield niet meer vast aan het klassieke memoriseren van de catechismus maar bracht nieuwe werkvormen aan in het geloofsonderricht als liederen en toneeltjes. De eucharistische methode van E. Poppe vond snel haar toepassing in de katholieke scholen waar men op zoek was naar nieuwe vormen van godsdienstonderricht. De zusters van de christelijke scholen van Vorselaar speelden daarin een baanbrekende rol.

Kernwerking van de E.K.

De basis van de E.K. vormden de E.K.-kernen, kleine groepen van "geestelijk meer begaafden" die vanuit hun ascetische

levenshouding de gelovige massa moesten bezielen om ook volgens de E.K.-idealen te gaan leven.
De Eucharistische Kruistocht werd strikt hiërarchisch opgebouwd. De kinderlijke onderdanigheid aan het kerkelijk gezag was een noodzakelijke vereiste voor een volmaakt christelijk leven.
Op nationaal vlak stond de E.K. onder leiding van de bisschoppen. Zij lieten zich vertegenwoordigen door diocesane verantwoordelijken die samen met de nationale E.K.-leiders het beleid van de beweging bepaalden.
De E.K. stond niet alleen een absolute gehoorzaamheid aan het kerkelijk gezag voor maar ook aan ieder wereldlijk gezag.
Op diocesaan vlak was de bisschop de rechtstreekse E.K.-bestuurder. Hij werd in die taak bijgestaan door dekanale E.K.-leiders, die samen met hem het diocesaan E.K.-bestuur uitmaakten.
Op het niveau van het decanaat namen de deken en de decanale E.K.-afgevaardigden het bestuur waar. Op de parochie had de pastoor de leiding over de E.K., die in principe parochiaal georganiseerd was. Hij duidde hiervoor priester - E.K.-leiders aan, die op hun beurt een beroep konden doen op leken onderwijzers (-essen) en E.K.-afgevaardigden.
Vooral de parochiale en decanale E.K.-leiders hebben een grote rol gespeeld in de uitbouw en begeleiding van lokale afdelingen en hiermee de basis gelegd voor het massale karakter van de Eucharistische beweging in België.
De Eucharistische Kruistocht wenste zich te onderscheiden van de andere jeugdbewegingen in haar doel en in haar inzet van de genademiddelen. Het apostolisch karakter van de E.K. onderscheidde zich ook van de "gewone" communiebonden.
De E.K. had voornamelijk twee vormen van apostolaat. Het innerlijk apostolaat waarbij de kruistochten door gebed en offer gunsten trachtte af te smeken voor zijn medemensen. Het uiterlijk apostolaat betrof het lekenapostolaat aan de zijde van

de priester, helpen bij het catechismusonderricht of bij de leiding van het patronaat. Jonge kinderen konden zich verdienstelijk maken door het ronddragen van het E.K.-tijdschriften op de parochie. Bovenal was het voorbeeld van hun eucharistisch leven in familie- en vriendenkring een sterke vorm van apostolaat.

De Eucharistische Kruistocht als kinderbeweging

Zowel Poppe als de stichters van de E.K. in Averbode hadden in de eerste plaats de intentie om een kinderbeweging op gang te brengen.
Van bij de start van E.K. werd er onderscheid gemaakt tussen groep A (E.K.A), die bedoeld was voor kinderen jonger dan 14 jaar, en groep B (E.K.B) die zich richtte tot jongeren ouder dan 14 jaar. Veel kinderen verlieten toen op 14 jaar de lagere school en begonnen te werken.
De bedoeling van E.K.A was om in scholen, verenigingen en parochies kernen van kinderen te vormen die zouden opgevoed worden tot een volmaakt eucharistisch en apostolisch leven. Zij traden onmiddellijk na hun eerste communie toe tot een E.K.-kern.
Om toegelaten worden tot een E.K.-groep moesten de kinderen minstens drie verplichtingen nakomen. Er werd verwacht dat zij wekelijks te communie gingen, dat zij iedere morgen al de daden van de dag opdroegen uit liefde tot God en ze moesten zich met hun doopnaam en familienaam laten registreren in het canoniek register van Averbode. Dit waren de minimum voorwaarden om toegelaten te worden tot een proefperiode van bijvoorbeeld zes maanden. Tijdens die periode kon de E.K.-leider nog een aantal extra verplichtingen opleggen zoals het veelvuldig communiceren of het bijwonen van vespers, lof of aanbidding van het H. Sacrament. Kandidaten die de verplichtingen strikt naleefden werden na de proefperiode plechtig

ingelijfd volgens een kerkelijk goedgekeurd ceremonieel. Bij die gelegenheid ontvingen zij ook het E.K.-embleem (onderscheidingsteken). Dit E.K.-embleem bestond uit een kruis, waarboven een kelk was afgebeeld met in de armen van het kruis de initialen E.K. Het dragen van het embleem was niet verplicht, maar het werd wel aangeraden.

E.K.-vergaderingen

Na één jaar E.K.-werking waren er in Vlaanderen reeds 270 E.K.-afdelingen opgericht en in Wallonië 70.
Centraal in de werking van de E.K.A waren de wekelijkse of veertiendaagse E.K.-vergaderingen waarop de kruistochtertjes werden gevormd tot een eucharistisch en volmaakt christelijk leven.
De hele E.K.-werking was strikt opgesplitst in groepen voor meisjes, de "Bruidjes van het H.Sacrament" en groepen voor jongens, "De Schildknapen van het H. Sacrament". De vergaderingen werden geleid door de pastoor of door iemand van het onderwijzend personeel. In tegenstelling tot de catechismusles werd de theorie beperkt gehouden en werd er van de kinderen een actieve medewerking verwacht. De vergadering eindigde met een moment van aanbidding gevolgd door het zingen van het E.K.-lied.
Naast de wekelijkse E.K.-vergaderingen waren er ook jaarlijks een locale, decanale of soms gewestelijke E.K.-dagen georganiseerd, waarbij meestal het hele dorp of de stad werd betrokken.
Voor elke groep werd de bondsvlag of het E.K.-schild met de naam van elke parochie gedragen. Meestal volgde er dan een groep verklede kruistochters die bijvoorbeeld taferelen uit het evangelie uitbeeldden. Aan het einde van de stoet werd het H. Sacrament meegedragen.

E.K.-tijdschriften voor de jeugd

Zonneland en Petits Belges waren de propagandamiddelen bij uitstek voor de verspreiding van de E.K.-gedachte onder de kinderen. Na één jaar telde Zonneland reeds 45.000 lezertjes en Petits Belges 33.000 abonnees.
Hiertoe waren de ijveraars van Averbode's Weekblad en La Semaine ingeschakeld maar het hoge aantal abonnementen ging ook samen met de snelle doorbraak van de E.K.

De Eucharistische Kruistocht voor volwassenen

Alhoewel de E.K. het meeste succes kende bij de kinderen gaf de leiding te kennen dat de E.K.A slechts een leerschool was tot een meer volwassen standvastig en apostolisch leven. Met de kinderen alleen kon de verchristelijking van de hele maatschappij niet worden bereikt. Voor de begeleiding en verdere vorming van de volwassenen werd de E.K.B opgericht met eigen kernen, statuten, activiteiten en tijdschriften.
Om als kruistochter te volharden waren regelmatige geestelijke oefening en begeleiding noodzakelijk.
De E.K.B mikte ook sterk op de groep van oudere jongens en volwassen mannen met de bedoeling hen aan te zetten tot een veelvuldiger mis- en communiepraktijk.
De toelatingsvoorwaarden waren dezelfde als voor de E.K.A.: wekelijkse communie, dagelijkse opdracht en inschrijving in het ledenregister van de abdij te Averbode.
Voor wie éénmaal lid was werden de minimale verplichtingen verstrengd. Er was bijvoorbeeld de eis tot voorbeeldig gedrag. Die hield in een absoluut verbod tot deelname aan danspartijen, gemengd toneel en bioscoopbezoek. Meisjes en vrouwen moesten ook strikt de bisschoppelijke voorschriften inzake zedigheid en klederdracht naleven.

De meisjes in de E.K.B-groepen werden "Dienstmaagden van het H. Sacrament" genoemd en de jongens "Ridders van het H. Sacrament". Alle E.K.B-kringen van een bepaald bisdom vormden samen een "Eucharistisch Verbond".
Vanaf de jaren 1930 werden de pogingen gedaan om de gehuwden meer bij de E.K. te betrekken. Zij moesten de kernen worden van de bredere Bonden van het Heilig Hart.
De belangrijkste activiteit van de E.K.B-groepen was de veertiendaagse of maandelijkse vergadering. Het eerste gedeelte van de vergadering had gewoonlijk plaats in de kerk of kapel en begon met een aanbidding en een persoonlijk gewetensonderzoek. Vervolgens trok de groep naar een zaaltje waar de priester een gemoedelijk geestelijk onderhoudje hield met nadruk op het "bijzonder punt" en praktische toepassingen.
In 1929 waren bijna alle dorpen en steden in Vlaanderen door de E.K. bereikt. Pater Vanmaele schatte het aantal E.K.-groepen voor kinderen op 2000 en volwassenen op 600. Het gezamenlijk ledenaantal zou ca 200.000 zijn geweest. In 1945 werd het aantal E.K.-groepen geschat op 3.035 maar het totale ledenaantal nog slechts op circa 100.000.
Bij het begin van de jaren 1930 stond het ledenaantal op zijn hoogtepunt. Van dan af verloor de E.K. steeds meer terrein. De snelle bloei van de Katholieke Actie (K.A.) in Vlaanderen was een van de belangrijkste redenen voor die terugval. Met de opkomst van de parochiale Chiro-beweging verloor de E.K. nog meer terrein.
In 1946 volgde pater Kristiaan Van Pelt zijn confrater Basilius Vanmaele op als nationale verantwoordelijke voor de E.K. Hij bleef de beweging leiden tot de omvorming van de E.K. in Werkgroep voor Levensverdieping in 1968.
Als kinderbeweging moest de E.K. na de Tweede Wereldoorlog terug terrein prijsgeven. Door de verdere uitbouw en rekrutering van de jeugdbewegingen onder de lagere-schooljeugd verdwenen geleidelijk de parochiale E.K.A-kernen. Tot

de opheffing van de E.K. in 1968 bleven nog groepjes van E.K.A-meisjes en- jongens in schoolverband werkzaam.
De Eucharistische Kruistocht voor adolescenten en rijpere jeugd (E.K.B) had het nog moeilijker en werd een haast uitsluitend vrouwelijke aangelegenheid.

Werking van de E.K. te Okegem en dekenij Ninove

Wie de eerste stoot gaf tot de oprichting van een E.K.-afdeling in Okegem zijn we niet te weten gekomen. Wel weten we dat de E.K. te Okegem gesticht werd in het jaar 1922, dat is duidelijk te zien op bijgevoegde foto.
We veronderstellen dat de stichting begon in de Vrije Basisschool of de meisjesschool die bestuurd werd door de Zusters van de H.H. Harten van Ninove. Het is spijtig dat op de foto geen leidster staat. De zusters Angèle en Colette waren toen leerkrachten in de lagere school, samen met juffrouw Amata Vermeulen. Misschien zijn de zusters aangespoord geweest door de Eerwaarde Moeder van de congregatie die in de Kloosterschool (Zusterhuis) te Ninove een E.K.-afdeling stichtte en er de leiding van had.

We vermoeden dat de toenmalige pastoor Cnockaert er niets mee te maken had. In het Liber Memorialis, het boek waarin pastoors gedenkwaardige gebeurtenissen uit hun parochie noteerden, maakte hij er geen melding van in 1922. Hij noteert alleen dat er in dat jaar een muziekmaatschappij gesticht is.
Zeer tot onze spijt vonden we in het archief van het bisdom Gent niets terug van de stichting. Evenmin is er iets terug te vinden in het archief van de abdij van Averbode waar de registers nog vertoeven waar de leden ingeschreven werden. De pater archivaris liet me weten dat het onbegonnen werk is hierin te zoeken.

In het archief van het bisdom Gent is een lijst uit 1929 bewaard van alle E.K.-afdelingen van het decanaat Ninove. Volgende gegevens van de Okegemse E.K.-groep staan er op vermeld. De E.K.A-afdeling telt 35 meisjes en wordt geleid door juffrouw Van Cotthem Thérèse die toen leerkracht was in de lagere school. Dat was een uniek geval, want in de overige parochies van de dekenij Ninove had de pastoor of onderpastoor de leiding van de groep. We stellen ook vast dat het aantal leden van de Okegemse E.K. al sterk gedaald is: op de foto die van het jaar 1922 staan nog 63 meisjes.
Op het document dat ingestuurd werd op 1 augustus 1929 door de decanale leider Eerwaarde Heer Hertecant staan de navolgende E.K.-afdelingen vermeld. Hij noteerde ook het aantal leden en wie de leiding had. Er wordt ook gezegd hoe dikwijls de afdeling vergaderde.

Appelterre-Eichem	35 meisjes – onderpastoor - wekelijks
Aspelare	40 meisjes – pastoor - wekelijks
Denderhoutem	50 meisjes – E.H. Van Vreckem - wekelijks
Denderleeuw	40 meisjes – E.H. Goethals - wekelijks
Denderwindeke	70 meisjes – E.H. De Sutter - wekelijks
Iddergem	50 meisjes – pastoor - maandelijks
Leebeke	20 meisjes – pastoor - maandelijks
Lieferinge	20 meisjes – pastoor - maandelijks
Meerbeke	40 meisjes – E.H. Hermans - maandelijks
Nederhasselt	30 meisjes – pastoor - maandelijks
Neigem	25 meisjes – pastoor - maandelijks
Ninove	
college	25 jongens – E.H. Principaal - wekelijks
zusterhuis	175 meisjes – Eerw. Moeder - wekelijks
meisjesschool	50 meisjes – E.H. Hertecant - wekelijks
Okegem	35 meisjes – Juffr. Van Cotthem - maandelijks
Outer	20 meisjes – onderpastoor - maandelijks

De dekenij had ook in vijf locaties een afdeling voor E.K.B (ouder dan 14 jaar) namelijk in Appelterre-Eichem, Denderwindeke, Lieferinge, Meerbeke en in het zusterhuis te Ninove. In Pollare en Voorde was er geen E.K.-afdeling.
De decanale E.K.-leider vermeldt verder dat er in het decanaat Ninove twee E.K.-dagen gehouden werden nl. in Ninove en in Denderwindeke. Op die dagen werden alle E.K.-afdelingen uitgenodigd.
Er werden ook elke maand een studievergadering gehouden voor de leiders en leidsters van de afdelingen.
Op het programma stond verder nog een kinderretraite die gehouden werd in het college en in het zusterhuis te Ninove. Er werd ook een "recollectie" gehouden voor één dag waarop de Okegemse afdeling vertegenwoordigd was met acht deelnemers.
Er werd dus ernstig en degelijk gewerkt in de dekenij Ninove.
De E.K.-afdeling Okegem was telkens aanwezig in de jaarlijkse luisterrijke processies waar de meisjes in witte gewaden het grote embleem van de E.K. meedroegen. Aan enkele E.K.-meisjes werd gevraagd mee te doen aan de opvoering van een kerstspel. Ze moesten vooral met hun mooie liedjes de kerstsfeer weergeven en werden op de piano begeleid door Mariette Minner (zie foto nr. 1).
Voor de dekenij Ninove stonden twee grote E.K.-dagen op het programma begin de jaren dertig. In Ninove gebeurde de inhuldiging van de E.K.-vlag op 15 juni 1930 en in Aspelare werd de E.K.-vlag gewijd op 12 juni 1932.
In het weekblad De Denderklok vonden we over die manifestaties heel wat bijzonderheden terug[2].

---

[2] Met dank aan Jacques Peersman die ons de film bezorgde van jaargang 1930, eigendom van de familie Luysterman.

Sylvie Van Isterdael
Camilla Van der Speeten
Elise Baeyens
Maria Van Isterdael
Ida Gies
Maria Van der Speeten
Mariette Minner
Maria Van der Perre
Rosa Van Nerom
Maria Staels

Foto 1 : **Kerstdag - toneel Eucharistische Kruistochters**

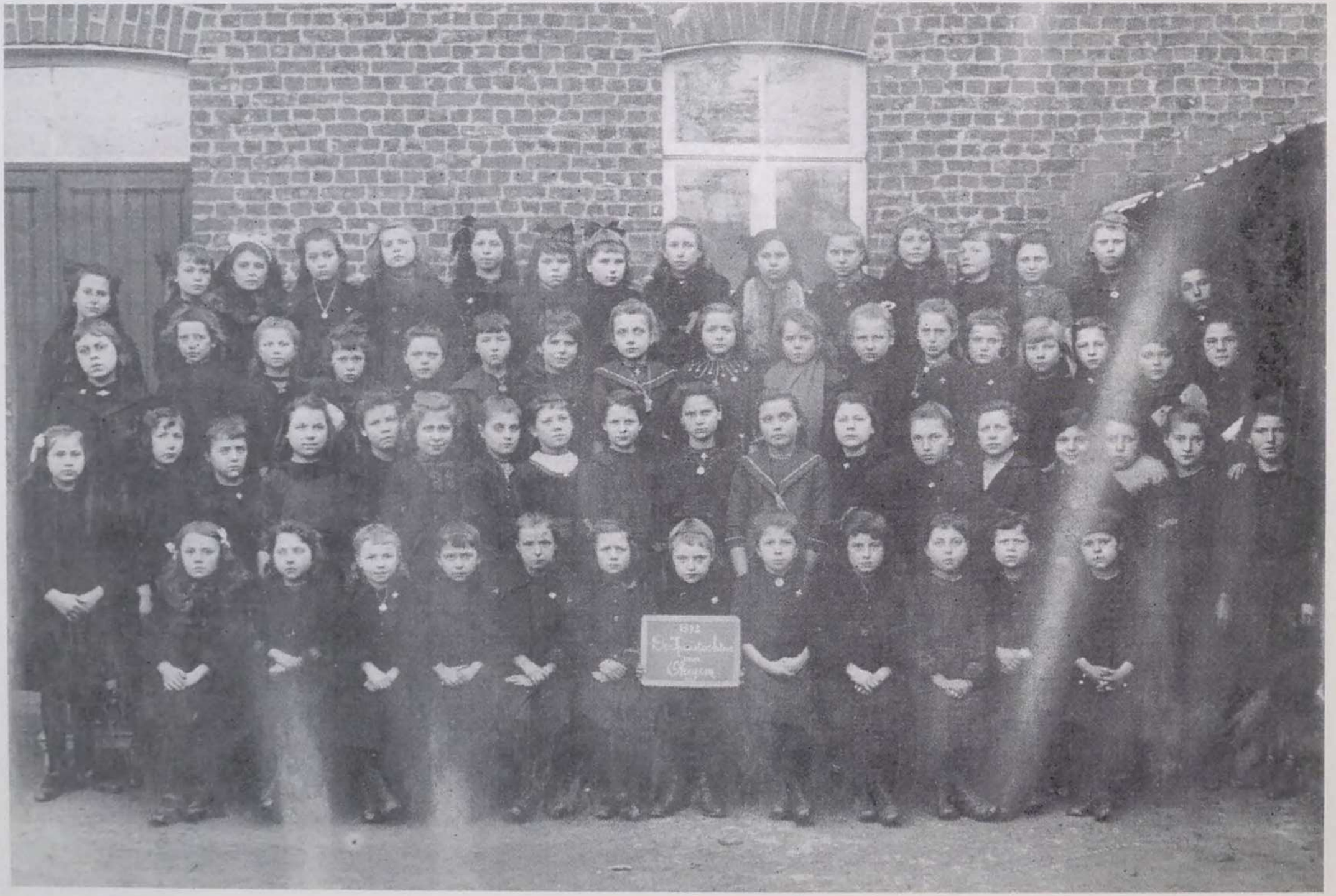

Foto 2 : De leden van de Eucharistische Kruistocht van Okegem in 1922

(Rangschikking van boven naar onder en van links naar rechts)

(Bovenste rij van links naar rechts)

Elza Broeckaert - Josephine Nuyts - Maria Cosijns - Alice Van Bossuyt - Lucie Van Muylem - Maria Gijsels - Celestina Van den Broeck
Maria Van der Speeten - Rosalie Vernaillen - Maria Cornelis - Elvire Vetsuypens - Elvire Thesin - Maria Beeckman - Angèle Van de Perre
Adèle Van der Speeten - Gabriëlle Baeyens (onder afdak)

(Tweede rij van links naar rechts)

Louise Van der Speeten - Delphina Van Schelvergem - Maria Vernaillen - Maria Van Boxstael - Irma Van de Perre
Germaine Van de Perre - Madeleine Vernaillen - Romanie Baeyens - Alma Staels - Martha Goelens - Celina Van der Speeten -
Henriette Vetsuypens
Juliette De Doncker (?) - Thérèse De Luyck - Mariette Van Holsbeek - Martha Baeyens - Louise Van Laethem

(Derde rij van links naar rechts)

Maria Van de Velde - Maria Van Isterdael - Leonie Seghers - Louisa Helpers - Albertine De Strooper - Bertha Vernaillen -
Germaine Van de Perre - Lucie Cornelis - ? - Serafine Baeyens - Romanie Baeyens - Thérèse De Smet - Julia Van der Speeten -
Gabrielle Gies - Celestine Vernaillen - Juliette De Smet - Bertha Hopstem (?) - Victorine Vernaillen

(Vierde rij van links naar rechts)

Leonie Cosyns - Emma Van den Broeck - Margriet Neukermans - Germaine De Dier - Celine Van Bossuyt - Paulina De Ryck -
Philomena Van der Speeten - Romanie Baeyens - Jeanne Servranckx - Martha Van den Broeck -
Julia Van de Perre - Clarisse Van den Broeck

Hier volgt dan de correcte foto van
Karel Bernard Broeckaert († Okegem 9 januari 1928)
en zijn echtgenote Catharina Van de Perre

eigendom Julia Broeckaert

Op 15 juni 1930 kondigt de reporter het programma de E.K.-dag te Ninove reeds als volgt aan.
"De dekanale E.K-dag en inhuldiging van de vlag der afdeling Ninove op 15 juni gaat een groot succes tegemoet.
Reeds zijn meer dan twintig parochies die hunne toetreding hebben ingezonden en het getal kruistochters die aan het feest hunne deelneming hebben toegezegd, beloopt meer dan 1300.
De stoet zal gevormd worden aan de Koepoort, te 2 uur nanoen, en langs de Despauteerstraat, Markt, Burchtstraat, Beverstraat, Geraardsbergsestraat naar de kerk gaan.
Orde van den stoet:
Muziekmaatschappij van Denderhoutem
Jongenskruistochters, Bisschoppelijk College, Aspelaere, Neyghem, Oultre, Pamel.
Meisjeskruistochters Aspelaere, Appelterre, Denderhoutem, Denderleeuw, Denderwindeke, Iddergem, Leebeke, Liefferingen, Meerbeke, Nederhasselt, Neyghem, Okegem, Okegem-muziek, Oultre, Pollaer.

In het weekblad De Denderklok van 22 juni 1930 is de voorpagina voor een groot deel gevuld met een uitgebreid verslag van de Eucharistische dag te Ninove.
We lichten u hieruit enkele treffende passages:
"Er roert entwat in Vlaanderen. Vandaag is Denderleeuw, morgen in Brugge... Vlaanderen, heel en gansch, wil zich toewijden aan Kristus-Koning. Lijk het voor een Koning betaamt stappen hier en elders de vreedzame legerbendes in dichte drommen door de Vlaamse gouwen, gewapend met hun rozenkrans, hun geloof en hun grote, schoone liefde voor den God-Mensch.
Het is feest t' allenkante en boven die jubelende menigte boven die heerlijke vlaggen en die zinrijke spandoeken, rijkt machtig de Kristusfiguur in de Heilige Eucharistie.

Zondag was 't de Dekenale E.K.-dag te Ninove en inhaling van de nieuwe vlag der afdeeling Ninove.
Te dier gelegenheid had de dekenale leider de E.H. Hertecant voor een grootse plechtigheid gezorgd, flink op touw gezet en nog flinker uitgevoerd die een reuzesucces heeft mogen boeken en die begon met een welgeslaagden stoet."

We vatten de rest van de reportage verder kort samen.
Onder het vrolijk gebeier van de feestelijke klokken trokken de vijftienhonderd kruistochters de grote kerk binnen. Spijtig dat er enkele honderden deelnemers moesten rechtstaan.
Nadat E.H. Deken Poppe de nieuwe vlag had ingewijd werd er een plechtig Lof gezongen, dat voorgegaan werd door Z.E.H. Kanunnik Van der Gheyn.
Tijdens het Lof hield Pater De Coninck s.j. een mooi sermoen waarin hij de betekenis van de vlag besprak en vooral benadrukte wat de plichten van de Eucharistische Kruistochter waren.
Om de dag te besluiten werd in de prachtig versierde zaal van de Parochiale Werken het toneelspel "De Roode Dageraad" opgevoerd. Dit bijbelspel in verzen en drie bedrijven, bewerkt door pater Monstrey werd in 1926 door de Katholieke Toneelgilde van Turnhout De Dageraad voor het eerst opgevoerd en werd met de eerste prijs bekroond. De auteur van het stuk had er aan gehouden het feest met zijn tegenwoordigheid op te luisteren. Hij drukte zijn tevredenheid uit over de vertolking en feliciteerde vooral E.H. Hertecant die het werk had aangeleerd.
In zijn slotwoord brengt de reporter een woord van hulde en dank vooral aan de mannen van de Sint-Jorisstraat die vooral door hun puike medewerking die heerlijke dag hebben doen slagen.
Het weekblad De Denderklok gaf ook een hele commentaar over de "Grote E.K.-dag te Aspelare" ter gelegenheid van de wijding der E.K.-vlag.

Het programma van de dag was als volgt samengesteld:
- 's Morgens: Algemene Communie in de parochies van de dekenij.
- Namen deel aan het feest de E.K.-groepen van Aspelare, Appelterre, Denderhoutem, Denderleeuw, Denderwindeke, Iddergem, Leebeke, Liedekerke, Meerbeke, Nederhasselt, Neigem, Ninove (College, Klooster der H.H.-Harten, Dekenij, Burchtdam), Okegem, Outer, Pollare, Pamel, Sint-Antelinks, Voorde.
- 's Namiddags: te 2.30 u optocht waarna wijding der vlag en plechtig lof gezongen door al de kruistochters met gelegenheidssermoen door Z.E.H. Walters, pastoor-deken van Ninove
- Om 16.30 u Toneelvoorstelling.

De reporter schrijft zeer enthousiast over deze gebeurtenis. We citeren uit zijn reportage enkele zinsneden.
Van daags tevoren aangekondigd door het geluid der klokken werd het feest ingezet door een plechtige mis met algemene communie en waaronder de E.H. Onderpastoor de betekenis van de dag aan de gelovigen uiteendeed in dieptreffende woorden en aan de kruistochters de verklaring hunner schone vlag.
Dagen en dagen op voorhand was het feest voorbereid en 't kon dan ook niet anders of alles moest vlot van stapel lopen.
Op den koer der jongensschool werd te 2.30 de stoet gevormd.
Van alle kanten, uit alle straten kwamen groepen aan d'ene te voet, andere per autobus, velen zelfs per fiets. Kwart voor drie zette de stoet zich in gang door de prachtig versierde straten.
Alle huizen waren versierd en bevlagd, leeuwenvlaggen, nationale vlaggen, pauselijke vlaggen, op gans den doortocht waren alle straten met witgele wimpels bespannen.
En wat een massa kruistochters. Meer dan 1500 trokken al zingend door de straten: Heil Jezus, onze Koning!

Lof in open lucht. Geheel het prachtig versierde Dorpsplein stond vol kruistochters en volk. Voorafgegaan door een heerlijke groep der Koningin van den E.K., omringd door een talrijke schaar priesters kwam deken Walters met het Allerheiligste naar het schoon versierd altaar, gevolgd door de leden van kerk- en gemeenteraad.
Duizenden kinderstemmen hieven het Lauda Jerusalem aan en zongen in de beste voorwaarden het lof.
Vervolgens deed de Heer Deken de plechtige inwijding van het nieuw en prachtig vaandel en drukte zijn voldoening uit over dit zo heerlijk geslaagd feest. Hij richtte zich tot de kruistochters en sprak in gloedvolle bewoordingen over de liefde die ze dienden te betonen aan Koning Jezus en over de betekenis hunner vlag.
Te 5 u gaven de kruistochters van Aspelare een prachtig toneelfeest op den koer van het klooster. Letterlijk stonden allen opeengeplakt als het feest begon. In de beste voorwaarden voerde men het prachtig toneelspel op "Als de Heer roept". Te 7 u vertrokken al onze kruistochters tevreden naar huis.

Professor Jozef Van Haver schrijft in zijn boek[3] niet zo enthousiast over die grote gebeurtenis. We citeren hieruit volgende alinea: "*In gewestelijke bijeenkomsten was er een zeker machtsvertoon aanwezig bijvoorbeeld in 1932 bij de inwijding van de E.K.-vlag in Aspelare waren 1000 kruistochters uit de dekenij Ninove verzameld.*
Aan het eind van zulke manifestaties klonk het al te krijgshaftige strijdlied, dat duidelijk schatplichtig was aan de tijdsgeest.

---

[3] VAN HAVER Jozef, *Voor u beminde gelovigen. Het Rijke Roomse Leven in Vlaanderen*, Tielt, Lannoo, 1995.

In dichte drommen staat o Heer
uw kruisleger bereid,
in d'ogen de gloed van uw ogen gebrand
en hakend naar de strijd
Heil Jezus, onze Koning
U zweren wij de eed,
te stormen naar U met het kruis in de vuist
tot daverend dreun onze zegekreet

In het archief van het bisdom Gent vonden we nog een documentje dat ons het bestaan van den E.K.-groep te Okegem bevestigt in de naoorlogse periode.
Zuster Constance (J. Hoedenaeken) vulde in november 1949 een vragenlijstje in dat naar het bisdom Gent gestuurd werd. Hierin verklaart ze dat er te Okegem nog een E.K.A-groep bestaat die 23 meisjes telt en die in het 3e, 4e, 5e en 6e studiejaar van de basisschool zitten.
Ze schrijft ook dat 14 à 15 meisjes gewoonlijk deelnemen aan de wekelijkse communie in groep, die op donderdag gehouden wordt. Zij bevestigt verder dat de meisjes regelmatig op zaterdagnamiddag te biecht gaan.
We kunnen deze bijdrage afsluiten met de verklaring dat de E.K.-afdeling van Okegem in de vijftiger jaren geen reden meer van bestaan had omdat er andere jeugdbewegingen als V.K.A.J. en Chiro in opmars waren.

De E. H. Edward-Joannes-Maria POPPE,

PRIESTER VAN HET BISDOM GENT,

Apostel van den Eucharistischen Kruistocht en van de Ware Godsvrucht tot Maria.

Geboren te Temsche, den 16 December 1890,
gestorven in reep van heiligheid te Moerzeke,
den 10 Juni 1924.

OKEGEMNAARS ONTSNAPTEN AAN DE RAMP IN ZUIDOOST-AZIË

Herman Brantegem

Wij hebben de gevolgen van de verschrikkelijke natuurramp in Zuidoost-Azië van eind december 2004 allemaal gezien op TV of erover gelezen in de krant. Het was zo erg dat, een paar maanden na de feiten, de mensen nog erg begaan zijn met de slachtoffers van de vloedgolf.
Onder de tienduizenden slachtoffers waren er veel toeristen. Marcel Vernaillen en Monique Kina uit de Fonteinstraat te Okegem waren in die periode op vakantie in de regio en zijn nu enkele weken thuis van hun bewogen reis in Thailand.

Het paar had er net een twee weken durende rondreis door het binnenland opzitten en was begonnen aan een strandvakantie voor een week toen de vloedgolven hun vakantieverblijf Patong Beach in Pukhet omtoverden tot een massakerkhof. We laten Marcel aan het woord over de gebeurtenissen van de ramp tijdens zijn verblijf in Thailand.

Wij waren de tweede dag van onze strandvakantie begonnen na de avond voordien kerstavond gevierd te hebben in het hotel. Ons hotel lag op een verhoogde berm op enige afstand van de zee wat later ons geluk bleek te zijn. Er waren nog een 15-tal Belgen gelogeerd in hetzelfde hotel.
Wij hadden pas ontbeten toen rond 8u 30 een landgenoot ons kwam vertellen dat er een aardbeving had plaats gehad en een ravage had aangericht op het strand. Later zou blijken dat het een zeebeving was. Wij hadden ter plaatse niets gemerkt en gingen uit nieuwsgierigheid een verdieping hoger in het hotel een kijkje nemen naar de zee. Wij trokken daarop naar het strand en toen was er van de zee weinig te bespeuren.

In een paar seconden begon de zee plotseling drie meter hoog te stijgen zodat we dienden achteruit te gaan omdat het

water naar ons toe kwam. Maar even plotseling trok het water snel terug en op amper enkele seconden tijd trok de zee verscheidene honderden meters terug. In de verte zagen we een hele grote golf op ons afkomen. We waren ons bewust van het gevaar en zetten het op een lopen richting hotel hogerop. Na enkele tientallen meters lopen draaide ik me om en voor wij het goed en wel wisten stond het water tot aan onze shorts. Gelukkig waren we reeds aan de klim begonnen want op amper twee meter verschil lag reeds een slachtoffer (de manager van het hotel) die omver geduwd was door de massa water. Ik ben teruggegaan om die man recht te helpen en een geluk was dat het water zich lichtjes terugtrok.

Het gebied gelegen naast het hotel was vlak en het water trok zeker een kilometer landwaarts in. De gevolgen waren verschrikkelijk. Alles was kapot. Het strand lag vol met brokstukken, hout, frigo's, auto's en allerlei materialen. Veel lijden hebben wij niet gezien, de slachtoffers waren allemaal bedolven onder het puin of meegespoeld met het water.

De manager van het hotel zei dat er nog een grotere golf voorspeld was omstreeks 11u 30 en om veiligheidsredenen dienden we onze kamers te verlaten en alle nuttige zaken mee te nemen. Als verzamelplaats was hogerop een zwembad aangeduid. Wij bleven er tot 13u 30 om nadien nog een kijkje te gaan nemen naar de schade die enorm was. Wij zagen een ander hotel dat vlak bij de zee gelegen was waar bijna niets van overbleef. Enkel de ruwbouw!

Na enkele kilometers stappen namen we een taxi om ons naar het hotel te brengen maar halverwege stopte de man en liet ons uitstappen omdat hij via de radio gehoord had dat een grotere golf op komst was. Wij waren verplicht verder te voet naar het hotel te gaan. Het bleek loos alarm te zijn. Gelukkig kwam er geen golf meer niettegenstaande de voorspelling.

Rond 16 uur kwamen wij aan in ons hotel en om 17u 30 gingen we een kijkje nemen richting Patong Beach. Alles was vernield.

Om 18u 30 brak er in dat stadje terug paniek uit omdat iemand riep dat wij dienden te lopen. Iedereen liep door de brokstukken heen in paniek landwaarts in. Langs een andere weg keerden wij terug naar ons hotel.
Wij zijn de rest van de week in ons hotel gebleven waar de opvang schitterend was en dan de woensdag naar de luchthaven vertrokken waar het een complete overrompeling was. Wij zijn toch tevreden thuis te zijn en beseffen goed waaraan we ontsnapt zijn.

FOLKLORE ROND NIEUWJAAR 2005

De aloude gebruiken van de jeugd in de nieuwjaarsperiode zijn wel nog niet uitgestorven maar toch lopen ze blijkbaar op hun laatste benen.
Welgeteld één groepje kwam aan mijn woning aanbellen voor "godsdeel" en eveneens één groepje kwam 's avonds aan de deur het overbekende lied ten gehore brengen van "Nieuwjaarke zoete..."
Ze staken beide het traditionele washandje naar voor om de gift te ontvangen. Ik heb met vreugde gegeven. Misschien voor de laatste maal...

IN MEMORIAM ALBERTA BUYL

Jozef Van der Speeten

Op 30 december 2004 overleed in het rust- en verzorgingstehuis Sint-Anna te Haaltert Alberta Buyl in de gezegende leeftijd van 98 jaar.
Alberta Buyl, te Okegem beter gekend als "iffra Bertha", werd te Denderhoutem geboren op 30 oktober 1906. Juffrouw Bertha werd op 23 september 1930 benoemd als onderwijzeres in de lagere meisjesschool te Okegem en werd er de vierde leerkracht. Meer dan 30 jaar gaf ze les aan de leerlingen van het 1e en 2e leerjaar die ze leerde lezen en schrijven en voorbereidde op de Eerste Communie.
Haar levensverhaal staat op haar gedachtenisprentje:

Alberta groeide samen met haar broer Remi en haar zussen Alice, Celeste en Estelle op in een landbouwersgezin in de Vondelen. Ze kregen er een diep-christelijke opvoeding. Niet te verwonderen dat Celeste haar roeping vond in het klooster van de H.H.-Harten te Ninove.
Alberta zelf mocht op pensionaat naar Gijzegem gaan om voor onderwijzeres te studeren. Als 19-jarige behaalde zij dit diploma. Ze was een intelligente, mooie jonge vrouw met een blij en wilskrachtig karakter. Ze besloot niet te huwen en verbleef bij haar ouders.
Dit gaf haar de vrijheid om volledig op te gaan in haar beroep. Gedurende bijna haar gehele loopbaan was zij als onderwijzeres verbonden aan de Zustersschool van Okegem. Daarvoor fietste zij dagelijks tot haar 55ste jaar, van de Vondelen naar Okegem en terug. Hele generaties kinderen werden er door "Juffrouw Berta" gevormd.
Ze was zeer begaan met de familie van haar broer en zussen, vooral met haar neven en nichten. Zij verheugde zich werkelijk om hun geluk.

Voor wie van hen tegenslag of verdriet te dragen had, was zij zeer nabij met daadwerkelijke hulp en goede raad. Daar bij kwam nog de zorg voor haar bejaarde ouders. Haar moeder Delphine overleed in 1962 (89 jaar), haar vader Ernest in 1973 (99 jaar). Sindsdien bleef "tante Bertha", zelf reeds gepensioneerd, in het ouderlijk huis alleen, waardoor zij geconfronteerd werd met de eenzaamheid. Gezelschap vond zij in haar kleine kudde schapen, vreugde in de familiale band. De kracht om steeds blij en opgewekt in het leven te staan vond zij in een rotsvast geloof in Ons Heer.
In 1989 verhuisde zij naar het rustoord Sint-Anna te Haaltert. Hier heeft zij nog 15 gelukkige jaren gekend mede door de uitstekende verzorging die zij er genoot. Hier vond zij de diepgang en het ritme van haar pensionaatsjaren terug: haar ascetische levenswijze, de dagelijkse mis, ontspanning in de tuin, de op uur en tijd opgediende maaltijden, de conversaties met medebewoners en als afsluiting van elke dag haar rozenhoedje.

De laatste jaren kromp haar wereld nog meer door beginnende dementie. Haar wandelingen werden uiteindelijk nog omzichtige stapjes met de muurleuning als houvast. Haar vertrouwde plaats in de kamer bleef haar zetel bij het raam. De laatste maanden ontbrak haar de kracht om nog veel te spreken. Haar dankbaarheid om de komst van familieleden en bekenden drukte zij uit met haar ogen, maar nog het meest met haar beverige vingertoppen waarmee zij op zoek ging naar handen van wie haar dierbaar was. In zeldzame momenten kon zij met een paar woorden uitdrukken wat zij niet meer ten volle zeggen kon. Op 30 december jongstleden, omringd door Zuster Overste, E.H. Houtman en twee neven, waaronder het petekind Paul, voelde zij haar laatste uur naderen. Opnieuw zocht zij naar een hand als houvast. Tenslotte moest zij ook deze band loslaten, om in alle sereniteit haar ziel voorgoed terug te schenken aan haar Schepper.

ERRATA BIJ HET VORIG NUMMER

Foto op de voorzijde:
Tekst op binnenkaft vervangen door:
Foto van Karel Bernardus Broeckaert, aardewerker bij de ijzerenweg, geboren te Wetteren 18.01.1832 † Okegem 09.01.1928 en zijn schoonzuster Maria Hendrika Van de Perre.

Rechtzetting bij: In memoriam Eugeen Neukermans

In het tijdschrift publiceerde hij met de hulp van Benoît Van Vaerenbergh (Benöe van Bernard) een fel gesmaakt artikel: *Herbergen in onze gemeente vanaf de eeuwwisseling tot heden*, jaargang 2, 1977, p. 10-18, 52-62, 80-89.

Rechtzetting bij lijst van ereleden

Vergeten op te nemen
Cyriel Eylenbosch

Foutief overlijden:
Clemens Van den Spiegel is overleden en niet ons erelid Georges Van den Spiegel

INHOUD

De Eucharistische Kruistocht te Okegem en omgeving . . . 1
Jozef Van der Speeten

Okegemnaars ontsnapten aan de ramp in Zuidoost-Azië . 23
Herman Brantegem

Folklore rond nieuwjaar 2005 25

In memoriam Alberta Buyl 26
Jozef Van der Speeten

Errata bij het vorig nummer 28